

แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้ (รายหน่วย/รายคาบ) กลุ่มสาระการเรียนรู้: ศิลปะ (ดนตรี) วิชา: ดนตรี
พื้นฐาน รหัสวิชา: ศ22101 หน่วยการเรียนรู้ที่: 1 เรื่อง: การเปรียบเทียบขององค์ประกอบดนตรีต่างวัฒนธรรม
ชั้น: มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่: 1 ปีการศึกษา: 2567 เวลาเรียน: 2 ชั่วโมง ผู้สอน: (ระบุชื่อผู้สอน)

1. **มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้:** มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน **ตัวชี้วัด:** ศ 2.1 ม.2/1 เปรียบเทียบการใช้องค์ประกอบดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน

2. **สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด** ดนตรีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและความเชื่อของผู้คนในแต่ละภูมิภาค แม้เครื่องดนตรีจะมีความแตกต่างกัน แต่สามารถใช้ "องค์ประกอบดนตรี" ได้แก่ ระบบเสียง จังหวะ การประสานเสียง และสีสันทันของเสียง มาเป็นเกณฑ์หลักในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างดนตรีไทยและดนตรีสากลได้ การมีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบเหล่านี้ จะทำให้นักเรียนสามารถวิพากษ์วิจารณ์คุณค่าของดนตรีทั้งในด้านดนตรี สังคม และจิตใจ รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้ดนตรีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

3. **จุดประสงค์การเรียนรู้ (K-P-A) ด้านความรู้ (Knowledge - K):** นักเรียนสามารถอธิบายและเปรียบเทียบการใช้องค์ประกอบดนตรี (ระบบเสียง, จังหวะ, การประสานเสียง, สีสันทันของเสียง) ระหว่างดนตรีไทยและดนตรีสากลจากเอกสารบทเรียนได้ถูกต้อง **ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process - P):** นักเรียนสามารถวิเคราะห์และจำแนกความแตกต่างขององค์ประกอบดนตรีต่างวัฒนธรรมผ่านกระบวนการทำงานกลุ่มและการนำเสนอได้อย่างมีเหตุผล **ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude - A):** นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ และรับผิดชอบต่องานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย

4. **สาระการเรียนรู้ เนื้อหาหลัก (Knowledge):**

- การเปรียบเทียบองค์ประกอบดนตรีไทยและดนตรีสากล
 - ระบบเสียง (Scale): ระบบ 7 เสียง (ใช้ 5 เสียงหลัก) เทียบกับ ระบบ 12 ครึ่งเสียง
 - จังหวะ (Rhythm): การใช้ฉิ่งกำกับความเร็ว เทียบกับ การใช้อัตราจังหวะ (Time Signature)
 - การประสานเสียง (Harmony): การแปรทำนอง (Heterophony) เทียบกับ การประสานเสียงด้วยคอร์ด (Chords)
 - สีสันทันของเสียง (Timbre): เอกลักษณะจากวัสดุธรรมชาติ เทียบกับ ช่วงเสียงที่กว้างของเครื่องดนตรีตะวันตก
- การวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี (คุณค่าทางดนตรี, ทางสังคม, ทางจิตใจ)
- การประยุกต์ใช้ดนตรีในชีวิตประจำวัน

ทักษะที่สำคัญ (Skills): การคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบ, การทำงานร่วมกันเป็นทีม (Teamwork), การสื่อสารและการนำเสนอข้อมูล

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (5 ด้าน) [/] ความสามารถในการสื่อสาร [/] ความสามารถในการคิด [/] ความสามารถในการแก้ปัญหา [/] ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต [/] ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (8 ประการ) (เลือกข้อที่สอดคล้องกับบทเรียน) [/] ใฝ่เรียนรู้ [/] มุ่งมั่นในการทำงาน [/] มีวินัย

7. กิจกรรมการเรียนรู้ (รูปแบบ Active Learning - 5E Instructional Model) เวลา 2 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 1 ขั้นนำ (15 นาที) 1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement)

- ครูเปิดตัวอย่างคลิปเสียงสั้นๆ 2 คลิป (คลิปที่ 1 ดนตรีไทยเดิม, คลิปที่ 2 ดนตรีคลาสสิก/สากล)ให้นักเรียนรับฟัง
- ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิด: "นักเรียนคิดว่าเสียงดนตรีทั้ง 2 คลิป มีความแตกต่างกันในเรื่องใดบ้าง? และอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เสียงดนตรีทั้งสองรูปแบบให้ความรู้สึกที่ต่างกัน?" (แนวคำตอบ: เครื่องดนตรี, จังหวะ, วัฒนธรรม)
- ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่บทเรียนว่า ความแตกต่างเหล่านี้สามารถอธิบายได้ด้วย "องค์ประกอบดนตรี"

ขั้นสอน (45 นาที) 2. ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration)

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ละครความสามารถ
- ครูแจก "เอกสารบทเรียนดนตรี ม.2 (ศ 2.1) - การเปรียบเทียบขององค์ประกอบดนตรีต่างวัฒนธรรม" ให้นักเรียนทุกคน
- มอบหมายให้แต่ละกลุ่มศึกษาตารางเปรียบเทียบขององค์ประกอบดนตรีระหว่างดนตรีไทยและดนตรีสากล (ระบบเสียง, จังหวะ, การประสานเสียง, สีสันของเสียง)
- ให้แต่ละกลุ่มจัดทำ "แผนผังเปรียบเทียบ (Venn Diagram หรือ Mind Map)" ลงบนกระดาษปฐพีเพื่อจำแนกความเหมือนและความแตกต่างขององค์ประกอบดนตรีทั้ง 2 วัฒนธรรม

ชั่วโมงที่ 2 3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) (30 นาที)

- ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบหน้าชั้นเรียน
- ครูคอยตั้งคำถามเจาะลึกจากเนื้อหาในใบความรู้ เช่น "การประสานเสียงแบบ Heterophony ของไทยต่างจากการใช้ Chords ของสากลอย่างไร?" หรือ "จังหวะชั้นเดียว สองชั้น สามชั้น เทียบได้กับอะไรในดนตรีสากล?"
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปองค์ความรู้ที่ถูกต้องตามเอกสารบทเรียน

4. ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) (15 นาที)

- ครูให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาบทที่ 2 และ 3 จากเอกสาร (การวิเคราะห์คุณค่าดนตรีและการประยุกต์ใช้)
- ครูตั้งประเด็นท้าทาย: "จากองค์ประกอบดนตรีที่เราเปรียบเทียบไป นักเรียนคิดว่าดนตรีไทยและดนตรีสากล มี 'คุณค่าทางสังคม' และ 'คุณค่าทางจิตใจ' แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร?"
- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นสั้นๆ เพื่อขยายมุมมองจากการวิเคราะห์ทฤษฎี ไปสู่การตระหนักถึงคุณค่าและการประยุกต์ใช้ดนตรีในชีวิตประจำวัน

ขั้นสรุป (15 นาที) 5. ขั้นประเมินผล (Evaluation)

- ครูประเมินผลความเข้าใจของนักเรียนจากผลงานชิ้นกลุ่ม (แผนผังเปรียบเทียบ) และการนำเสนอ
- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญของบทเรียนทั้งหมดอีกครั้ง
- นักเรียนประเมินการทำงานกลุ่มของตนเอง (Peer Review) ในด้านความรับผิดชอบและความมุ่งมั่นในการทำงาน

8. สื่อและแหล่งเรียนรู้ สื่อการสอน:

1. เอกสารบทเรียนดนตรี ม.2 (ศ 2.1) - การเปรียบเทียบองค์ประกอบดนตรีต่างวัฒนธรรม
2. คลิปเสียง/สื่อมัลติมีเดีย ตัวอย่างเพลงไทยและเพลงสากล
3. กระดาษปรีฟและปากกาเมจิก (สำหรับกิจกรรมกลุ่ม) **แหล่งเรียนรู้:** - ห้องเรียนดนตรี

9. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด (K-P-A)	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
ด้านความรู้ (K) อธิบายและเปรียบเทียบองค์ประกอบดนตรีไทยและสากล	ตรวจผลงานกลุ่ม (แผนผังเปรียบเทียบ)	แบบประเมินผลงาน	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป (ระดับ ดี)
ด้านทักษะ (P) วิเคราะห์ จำแนก และนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล	สังเกตการนำเสนอหน้าชั้นเรียน	แบบประเมินการนำเสนอ	ระดับคุณภาพ "ดี" ขึ้นไป
ด้านคุณลักษณะ (A) ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และรับผิดชอบ	สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ "ผ่านเกณฑ์" ขึ้นไป